



Foto, Marie Nilsson

Från redaktionen

Hur lever dagens unga kvinnor? Vilka bilder har de av kvinnligt och manligt? Vilka konflikter och möjligheter, jämfört med tidigare generationers kvinnor?

Detta är frågor som kvinnoforskningen än så länge ägnat mycket liten uppmärksamhet. Inte heller inom ungdomsforskningen finns annat än antydningar till svar – och detta trots att det under senare år växt fram en mycket intressant ungdomsforskning med ett brett kulturanalytiskt perspektiv och en solidarisk, icke-exploaterande hållning till ungdomarna. Denna forskning, som härstammar från Västtyskland och England, har mycket spännande att säga om ungdomars identitetsutveckling och om deras speciella stilar och subkulturer, men den har varit påfallande blind för könsspecifika tolkningar och har i praktiken ägnat sig åt pojkar och unga män.

Bristen på köns- och kvinnoperspektiv kan dels hänföras till att forskningen i hu-

vudsak företräds av män, men en annan viktig förklaring ligger i själva forskningsinriktningen. Forskarna har varit intresserade av det avvikande hos ungdomarna, av regelbrotten och revolterna, medan det "vanliga" och vardagliga tonats ned. Man har fokuserat på subkulturerna (tex skinheads eller punkare), och det spektakulära fritidslivet, medan ungdomarnas mer all dagliga liv i hemmet, skolan eller jobbet har negligerats.

Allt detta har samverkat till att osynliggöra flickorna, som dels spelar en underordnad roll i subkulturerna (även om det finns tecken på att det håller på att ändra sig) och dels av tradition är mer bundna till hemmet. Flickornas speciella ungdomskultur tycks fortfarande vara mer knuten till det egna rummet och bästisen än till gänget och utelivet.

Detta nummer av *KVT* är ett första försök att ge en bredare översikt över flickors/unga kvinnors livsformer idag. Vi introdu-

cerar det möte mellan kvinnoforskning och ungdomsforskning som har börjat äga rum, i Norden framför allt i Danmark, och vi hoppas givetvis inspirera fler forskare ur båda lägren till nytt och annorlunda tänkande.

Kirsten Drotner gör i artikeln "Flickkultur och ungdomsforskning – motståndare eller medspelare" en bred, kritisk genomgång av ungdomsforskningen under 1900-talet. Hon finner viktiga nyvinningar speciellt i 70-talets engelska subkulturforskning, men visar samtidigt hur denna kommer att vidareföra den traditionella ungdomsforskningens ointresse för flickkulturen. Själv ser Kirsten Drotner intressanta motsättningar i kulturmönstren hos dagens unga kvinnogeneration: Unga kvinnor är idag både otraditionella offensiva och intensivt "nyfeminina", menar hon, och efterlyser en kvinnoteori som förmår omfatta sådana komplikationer.

I "Längtan efter skönhet – om flickkultur förr och nu" diskuterar Anne Scott Sørensen bästa väninnerrelationens centrala betydelse inom flickkulturen. Väninnehenskapen blir en förmedlande länk mellan familjens intima relationer och ungdomsgruppens mer offentliga, utåtriktade aktiviteter. Hon redogör också i artikeln för ett pedagogiskt projekt som hon medverkat i tillsammans med flickor inom vuxenutbildningen. I detta sammanhang diskuterar hon feministisk pedagogik och hävdar vikten av ett utbyte mellan den kvinnogeneration som deltagit i den nya kvinnorörelsen och den uppväxande generationen som mottar detta "arv".

Den traditionella flick- och väninnekulturen spelar mindre roll i Margareta Norells artikel "Susannorna – om unga kvinnor i olika kulturella miljöer". För de tre Susannorna vi möter i artikeln är det i stället den större ungdomsgruppen och dess kulturella miljö som varit avgörande. Trots att de alla har en likartad social bakgrund har de valt olika ungdomskulturer – en arbetarpräglad, "konventionell", en mellanskiktsorienterad, "modern" och en avantgardistisk, "experimentell" – och detta har haft stort inflytande på deras livs-

perspektiv och drömmar inför framtiden.

Om en begynnande kvinnlig inbrytning på ett mycket manligt område skriver Katharina Brette i "The Curse Has Been Lifted" – om tjejer och hårdrock". Många av tjejerna i de kvinnliga rockband hon har intervjuat attraheras av upproret i hårdrockmusiken, men i deras eget musikskapande förbinds revolten med nya, antisexistiska symboler.

Det pedagogiska perspektivet och mötet mellan en äldre och en yngre kvinnogeneration, som fanns hos Anne Scott Sørensen, återkommer i artikeln "Närsynta mullvadar och högtflygande örninnor – när yrkesverksamma kvinnor och utsatta tonårstjejer möts". Här berättar Kristina Björner, Carina Gustafsson och Kaija Merta om sitt arbete med tonårsflickor i ett "socialt belastat" område i Borås. De beskriver en arbetsprocess som gett dem nya perspektiv på socialt arbete och som synliggjort och aktiverat både dem själva och tjejerna.

Här liksom i flera andra artiklar möter vi unga arbetarkvinnor. Ett mer samlat perspektiv på deras villkor ges i Birte Bech Jørgensens bok *'Noget med mennesker eller noget på et kontor'. Forstadsliv, pigekultur, arbejdsløshed*. (1985), som Karla Werner anmäler i krönikan. Där recenserar också Ulla Tebelius *Skoleliv, pigeliv* av PE Jensen m fl (1984), Den är ett exempel på den ganska omfattande forskning om flickor i skolan, som förekommer i Danmark, och som där är den vanligaste formen för könsspecifik ungdomsforskning. Denna skolforskning tas upp både i Kirsten Drotners och Anne Scott Sørensens artiklar, men den är väl värd en utförligare presentation, och vi hoppas kunna återkomma till den i ett framtida pedagogiskt nummer.

*

Nästa nummer av *KVT* kommer ut i maj och handlar om kvinnor under medeltiden. Första temat i höst blir nya reproduktionsteknologier och till det brännande ämnet är ni mycket välkomna med tips och synpunkter! Som vanligt är ni också välkomna med artiklar utanför temat – vi lovar att försöka placera dem!